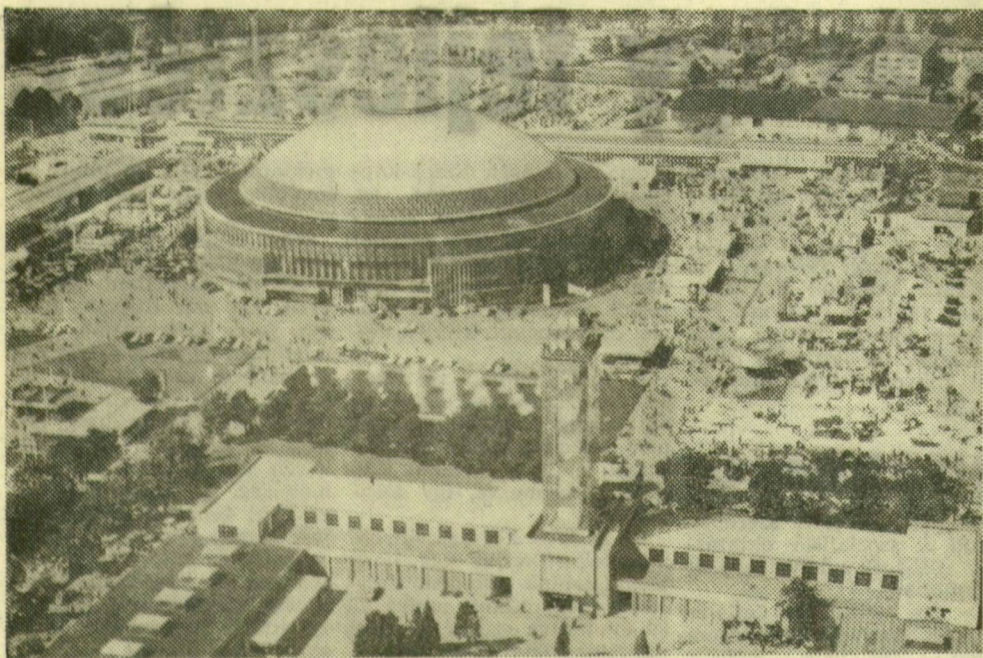

A vásár panorámája, középen a fő pavilonnal

A gépipar őszi vására Brnóban

Rámijesztettek a vonaton: a vásár bő hetében ne is keressek szállodát, jól előre kiadtak mindent, még a diákokat is. Szerencsére ilyen gondjaim nem voltak. Az ünnepi dísz, a vásárlás jobbra a kiállítás környékén észlelhető, a bennszülött városiakhoz hozzászoktak. Kicsit úgy vannak vele, mint mi szegediek a szabadterivel, az első évek szenzációja után természetesen tartják, ha a várost ellepik a vendégek — az utca embere tizenégy év alatt „belerázódott” a tetőző forgalomba.

Az a 340 ezer lakos, amit a statisztika fölmutat Brnóban, nincs jelen oly látványosan a vásárban. Inkább az ipar és kereskedelem, a tudomány és technika szakemberei, exportörök és importörök, csehszlovákok és külföldiek. Így is az első négy napon 124 ezren fordultak meg a csarnokok környékén, csupán jellemző adatként 228 újságíró, közülük 192 külföldi. Kétféle, hogy a katalógus összeállításához egy kandidátusi értekezés gyűjteményének buzgalma elegendő — s ez még nem minden. Az információ központban annyi fajta prospektussal szolgálnak, hogy csak győzzék az ember elhordani. A brnói nemzetközi gépipari vásárt rangos helyen jegyzik a világpiac — s a kapcsolatok természetesen kétoldaliak, itt is tudnak a jelesebb külföldi kiállításokról, így a budapestiről is...

Bár a vásárt hivatalosan csak 1957 óta tartják nyilván, területét már 1928-ban elkezdtek beépíteni, azóta háromszorosára nőtt, jelenleg 750 ezer négyzetméter. A főkapu előtti téren gigantikus talpazatú szobor fogadja a látogatót, az Atomidő. Helyi művész, az 1968-ban meghalt kétszeres Allami-díjas Vincenc Makovszki alkotása, akit éppoly tekintély övez, mint a város több jeles szülöttét, így a biológus Mendelt és a zeneszerző Janaceket. Maga a szobor, főn a magában, koncentráltan fogalmazza meg az atomból kizsáradó energia roppant erejének és az energiát felhasználó embernek logikus, felelős kapcsolatát.

A brnói gépipari vásár az első szakosított rendezvény a szocialista országokban, melyet önálló nemzetközi kiállítások sorozata egészít ki. Így a kétvétenkénti csomagoló és négyvétenkénti hegesztéstechnikai kiállítások (legközelebb jövőre, illetve 1975-ben rendezik meg), az idén először bemutatott öntődei technika kiállítását 1976-ban újítják fel. 1974-ben debütál az élelmiszer ipar és az autószerkezésszerelés nemzetközi szalonja. A vásár nomenklátúrája változatlanul 12 szakcsoportot különböztet meg: szerszám- és formázógépek, bányászati és kohóipari, vegyi és élelmiszeripari berendezések, bőr, textil és gumi-

ipari, nyomdaipari gépek, légtéchnikai berendezések, erős- és gyengeáramú elektrotechnika, nukleáris és egészségügyi műszerek, a jármű- és építőipar eszközei, mezőgazdasági gépek, nyersanyagok, félkész gyártmányok és vegyi alapanyagok láthatók a pavilonokban. **Idén elsősorban az egészségügyi és laboratóriumi technika iránt nyilvánult meg a legnagyobb érdeklődés,** s jöhetnek összesen másfél ezer kiállítót jeleztek, jóval több cég érkezett, hiszen számos külkereskedelmi vállalat 10, sőt 20 termelőüzemmel is képviseltette magát.

Az olimpia fináléjában zászlót bontott vásár egyik sajtótájékoztatóján némi rezignációval jelentették be: az aranyérmekért kiírt versenyben jóval nagyobb sikereket ért el a csehszlovák gépipar Brnóban, mint sportolók Münchenben. Míg a bajor fővárosban csupán két — morvaföldön 16 arany jutott nekik, s ez utóbbiak értékét növeli, hogy mindössze 33 érmet osztottak. Rajtuk kívül hét aranyat szocialista, kilencet kapitalista ország, egyet szovjet—csehszlovák koprodukciós termék vitt el, s az arányok számunkra is rendkívül hízelgők, hiszen a hétből két aranyérem nekünk, magyaroknak jutott.

Mint ismeretes, a KGST bizottságainak kétéves munkája nyomán lezárult a szocialista gazdasági integráció fej-

lesztésére, az együttműködés tökéletesítésére irányuló komplex program előkészítése. A program céljairól információkat a brnói vásár kiállításai is, összetételét úgy határozták meg, hogy a látogató meggyőző képet kapjon azokról a reprezentációs gyártmányokról, melyek dokumentálják az eddig megvalósult integrációs tényezőket konkrét arányait. Természetesen mindegyiket a Csehszlovák Szocialista Köztársaság hozzájárulását a programhoz. A nemzetközi szocialista gazdasági integráció ügye a brnói vásár vezető eszmei gondolata. A komplex program ugyanakkor feltételezi, hogy a KGST-tagállamok kiterjesztik és fejlesztik a gazdasági, tudományos, technikai kapcsolataikat a szocialista gazdasági integráció keretén kívül is. Vagyis a program nyitva áll azon országok számára, melyek nem tagjai a KGST-nek. A vásárok általában a kapcsolatok felvételének jelentős alkalmait teremtik meg — s így történtek ez évente Brnóban is. Persze nemcsak kereskedelmi partnerek találkoznak itt. Olyan információk központjaként is erősödik a brnói vásár funkciója, melyek a nemzetközi gazdasági kapcsolatok modern formáinak fejlesztését, főképpen pedig a KGST-tagországok integrációs terveinek megvalósítását szolgálják.

Nikolényi István

BERCELI A. KÁROLY

Hullámsír

75.

De azért szívósan figyelte is őt, félt a családától, s ezért szinte részletekre menő elemzéssel boncolgatta szét Gábor testi és lelki adottságait, örökké faggatta, s vallomásokra készítette, persze úgy, hogy ebből Gábor semmit se vegyen észre, s minden alkalommal megállapította, hogy mindig ilyen minőségű és jellegű férfi volt a vágya, ha erről nem is tudhatott, ő a megtestesült ideál, akiben föltétlenül megbízhat, tehát nincs oka kétségkedni, fukarkodni teste édes lelkiségeivel, gyónakvász és szorongás nélkül átadhatja magát az egyetlen, a megtalált szerelemnek. S ez az elhatározás gyorsan érelődött meg benne, szinte hetek alatt, s már azt is tudta, hogy a kezdeményezés kényes szerepétől sem riad vissza, ha a helyzet úgy alakul, hogy Gábor fel szabadítsa tisztessége és becsületérzete beidegzett, de mégiscsak kényszerű nyomása alól. Viszont volt annyira nő, hogy ezt a tervbe vett kezdeményezést is a női passzivitás keretén belül kockáztassa meg, mert nem volt már titok előtte, hogy a nő akkor aktív, ha passzív, vagyis úgy védekezik, hogy egyben ösztönöz is.

— Úgy szeretlek, hogy belebetegszem — suttogta aztán, mikor egy kicsit magához tért, bár arról is tudott, hogy a szerelemben taktikázni kell, vagyis nem kitárulkozni egészen, még ha ez keserves komédiázás is. — Nem tudok alakoskodni — gondolta magában —, s mért nem mondhatom meg azt, amit valóban

Szegedi emlékek

IV. Henrik — alias Péteri úr

Talán örökösén az óévben élénk Horváth Tivadar nélkül. Hogy szilvesztert ünnepelhetnénk az ő jellegzetes, mosolygós színészfigurája nélkül, alig elképzelhető. Mosolygós, komikus-szomorkás, sajátos egyéniség. A Vidám Színpad tagja, noha a színművészeti főiskola elvégzése után Szegedre, ahová az ösztöndíja szolt, még „komoly színészként” ment.

— A főiskolán is mindenféle nehéz szerepekben vizsgáztam — mondja, miután az interjú kedvéért „meglépett” a színház által rendezett — illusztris vendégekben bővelkedő — kocktélpartyról. — Szegeden igazi főiskolai öntudattal láttam munkához, eléggé meg is lepődtem, amikor az első címlapot, amin szerepeltem, áttanulmányoztam. A szereposztás legalján találtam meg a nevemet: „Első jurátus — Horváth Tivadar”. Egyszerű szerep volt ez, ílyesmí, hogy „Uram, a kocsi előállt”, de halálosan komolyan készülttem rá.

Horváth Tivadar 1945 őszén került Kardos Géza társulatához. Még abban az időben, amikor gázi is csak akkor volt, ha közönség volt. Kis szerepekkel kezdte, s úgy érezte, igen kicsi ember ő a szegedi színházban. Úgy hat hónap múltán azonban összetalálkozott az utcán az igazgatóval, Kardossal. „Jó estét” — „Jó estét, jó estét igazgató úr, jó estét!” — bólgatótt vissza az ifjú színész direktorának. „Hallod-e te játszó Pirandello IV. Henrikében a címszerepet?”

Horváth Tivadar színművésznek földbe gyökerezett a lába. Hűsöves volt. Előtte élete első főszerepe! Amikor ijezt csak meg igazán, amikor megtudta azt is, hogy mindössze három hét van hátra a premierig.

— Akkor siker volt a IV. Henrik Szegeden — meséli tovább Horváth Tivadar —, hogy az operett-színészek irigylettek ránk. Ez nagy dolog! Negyven előadás körül ment a darab. Úgyhogy én egyszerűen — a régi szegediek még emlékeznek rá — nagy közkedveltségnek örvendő színész lettem. Így történet meg, hogy egy este bejött az öltözőmbe egy néni. Autogramfüzetet tartott a kezében. Nem szok-

tam még meg a sikeres színész szerepét, szabadkoztam, szerénykedtem: jaj, istenem, néni... De ő azt mondta, írmam csak alá a nevemet, mert ő nem kér ám autogramot mindenkitől, csak akik nagy élményt nyújtottak neki. Hát akkor... — törődtem bele „nagyságomba”, s a néni föllapozta a füzetét: ide tessék, ide... Én a jobboldali lapon hagytam ott kézírásomat a nevemmel. Aztán átpillantottam a bal oldalra és... Uristen! Az állt ott: „I. Ferenc József! Balra a király, jobbra IV. Henrik kézjegye... Királyi pillanat, nem? Sose felejttem el.

Gulay István

A Tömörkény gimnázium évfordulója

Szeged legrégibb gimnáziuma, a Tömörkény gimnázium és szakközépiskola ünnepi fennállásának 75. évfordulóját, melyre az iskola kollektívája reprezentatív programmal készült.

Október 19-én a pedagógiai társaság megyei és városi szervezete rendezte ünnepi ülést az iskola dísztermében, ahol az író Tömörkény István művészi világáról Hegedűs András, a Szegedi Tanárképző Főiskola főigazgatója, a gimnázium történetéről pedig dr. Diós József, az intézet igazgatója tart előadást.

Másnap délelőtt az iskola előcsarnokában rendezték emléktábla-avatást, ahol

Szabó G. László, a városi pártbizottság osztályvezetője mond ünnepi beszédet.

A programban számos esemény szerepel még: tanár- és növendékhangversenyek, az iskola egykori növendékeinek, ma ismert előadó-művészeknek föllépése, képző- és iparművészeti kiállítás.

Az alkalomra Fritz Mihály készített dekoratív emléklapokat, s nyomdában van a terjedelmes évkönyv is. Az iskola igazgatója díszlelapot ad majd át az 50 éve értekezettetteknek, s ezúttal kéri az egykori növendékeket, akik 1920—23-ban végeztek, hogy közöljék címlukét az iskolával.

érzek? Mért kell áldozni játékokat, hogy rejtélyesek, vagyis bevehetetlenek maradjunk?

A fiú is, hogy lehűtse magát, fölállt, s néhány lépést tett a szobában, de e fönti valómásra újra mellé ült. Most azonban már valamivel nyugodtabban ölelte át a derekát, melyet széles öv karcsúsított.

— Térjünk egy kicsit magunkhoz — mondta —, szüleid mingyárt itthon lesznek. Örülök, hogy ezt a pár édes percet nekem ajándékoztad. Ha nem volna annyi bajom és gondom, mindig csak veled lennék, mert te vagy az egyetlen, aki el tudsz mindent feledtetni, saját magamat is. S ez a legtöbb, amit a szerelem nyújthat. Megszüntetni magunkat, s valami új kettős lényvé alakulni, melyben a mi körvonalaink már elmosódnak, hogy beleolvadjanak a személytelenség boldog kötetlenségébe.

Etelka átszelleműlten nézett rá, aztán elmosolyodva jegyezte meg:

— De ehhez is csak a te személyeden s talán az enyémeken keresztül viszed át. Nélküled nem tudnám magam elfelejteni.

— Úgy látszik, ez a szerelem paradoxona. Bolond dolog — s egy heves mozdulattal újra magához vonta volna a leányt, de ebben a pillanatban az előszoba felől kulcsosikorgást, hangos beszédet és léptek zaját hallották. Etelka rögtön fölpattant, s a sarokban álló zongorához ült, mintha játszott volna valamit Gábornak, s hogy ezt kétségtelemén tegye, néhány billentyűt le is ütött. Közben összekuszált haját is eligazította, s a szoknyáját is, melyet Gábor önkívületében alaposan összegyűrt.

— Itt van Nándi bácsi is — pusmogta hal-

— Láttam őt az üzletben. Nagyon el voltak merülve valami vitában — állt föl Gábor is. s

az ajtó felé közeledett, hogy üdvözlje a belépőket.

— Á, az ügyvédjelölt úr, szervusz, szervusz — harsogott Richter jókedvében. Közép termetű, pocakosodásra hajlamos férfi volt, az ötvenen még innen. Sötét, kissé gyűrött rövid zakóban, széles kihajtott mellényben, s pótyógó nadrágban járt. kemény, fehér gallérjához vékony csokornyakkendő, a nyakában zsinóron lógó szemüveget, s mellénye zsebében vastag aranyláncra fűzött órát hordott. Erőtéljes, öntudatos, nyugtalan szellemű embernek látszott, ezt széles, akaratos álla, merész enyhén hullámos orra, s feltűnően magas homloka is elárulta, mely utóbbit még alig öszülő dús, fölfelé fésült haj koronázott. Szeretett tréfálkozni, bár volt benne egy kis nyersesség is, amit különösen a veendői éreztettek az üzletben, mert alkudozást nem tűrt, árujának becsmerítését visszautasította, s volt rá eset, hogy egy szegény, egygűrű parasztot, aki nem tudván, hogy nála szigorúan szabott árak vannak, mert ő nem cigány, sem olasz, formálisan kidobta a boltból, mert drágálni merészelte a kért szemüveget. Német volt a javából, precíz és hajthatatlan, s őszinte a tapintatlanság, de ugyanakkor törekvő és fáradhatatlan is, s nem hiányzott belőle a keményen kialakított elvszerűség sem, melyről szívesen meggyőzőtt másokat is, nem riadva vissza az erőszakosságtól se. Nem is volt igazi üzletember, sem nyájasság, sem szolgáltatásigézés nem szorult belé, ezért is tartózkodott inkább fönn, az ő padlásszobájában, s a boltvezetést feleségére, Juliára bízta, aki viszont olyan ügyes és szemfüles volt e téren, hogy mindent rá tudott lőcsölni a veendőre, ha annak csak egy kis szándéka volt egyáltalán vásárolni valamit.

(Folytatjuk.)